

Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science**Yıl: 5, Sayı: 32, Aralık 2018, s. 770-793****Fatih EVSEN**

MEB Müzik Öğretmeni fatihevsen01@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Soner ALGI**ANTALYA YÖRESİ TÜRK HALK MÜZİĞİ EZGİLERİNİN MÜZİKAL-
EDEBİ ANALİZİ VE MÜZİK EĞİTİMİNDE KULLANILABİLİRLİĞİNİN
İNCELENMESİ¹****Özet**

Bu araştırmada, Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzikal-edebi yönden analizi ve müzik eğitim programlarında kullanım özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma betimsel bir nitelik göstermektedir. Araştırma için tarama modelinden yararlanılmış ve belirlenen konunun temellendirilmesi ve yönlendirilmesi için literatür taraması yapılmıştır. Bu bağlamda, TRT repertuvarına kayıtlı 53 eser tespit edilmiş, repertuvara kayıtlı olmayan ancak yörede bilinip icra edilen 33 Antalya yöresi Türk halk müziği ezgisi kaynak-literatür taraması yapılarak çalışmaya dahil edilmiştir. Böylece 86 Antalya yöresi Türk halk müziği ezgisi detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu türkünün müzikal ve edebi analizi yapılarak müzik eğitiminin hangi kademesinde kullanılabilirliğinin uygun olabileceğine dair bilgilere yer verilmiştir. Araştırmada Antalya ilinin sosyo-kültürel yapısı, halk oyunlarının karakteristiği ve yörede kullanılan çalgıların yanı sıra, ezgilerdeki belirgin unsurlar; ses genişliği, usul, makam, türkünün edebi yapısı, konusu, uzun hava-kırık hava, sözlü-sözsüz dağılımları hakkında bilgiler verilmiştir. Antalya yöresine ait türkünün 5-13'lü ses aralığına sahip olduğu, %63 oranında 9 zamanlı usullerden oluştuğu, %37 oranda Hüseyini makamının yaygın görüldüğü, nazım şekli olarak %71 oranında koşma türünün yaygın olduğu ve ezgilerin müzik eğitiminde kullanıma uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Antalya, Türk Halk Müziği, Müzik Eğitimi, Analiz.

¹ Bu çalışma 2018 tarihli "Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzikal-Edebi Analizi Ve Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliğinin İncelenmesi" adlı Yüksek Lisans tezinden faydalanılarak üretilmiştir.

ANALYSIS OF THE USE OF ANTALYA FOLK MUSIC FOLK MUSIC IN MUSICAL - LITERARY ANALYSIS AND MUSIC EDUCATION

Abstract

This research, it is aimed to investigate the use of the Antalya regional Turkish folk music melodies in musical-literary direction analysis and music education programs. Research is descriptive. A screening model was used for the research and a literature survey was conducted to determine and guide the determined subject. In this context, 53 works recorded in the TRT repertoire have been identified and included in the study by searching the literature of the 33 folk songs of Antalya, which are not recorded in the repertoire but are known and performed in the region. Thus, 86 Turkish folk music melodies of Antalya region were examined in detail. There is information about how these songs can be used in musical and literary analysis and music education. In the study, the socio-cultural structure of the province of Antalya, the characteristics of folk dances and the instruments used in the region, as well as the distinctive elements in the melodies; sound width, method, makam, literary structure of türküler, subject, long air-broken air, oral-nonverbal distributions. It has been reached that the musicians belonging to the region of Antalya have a voice range of 5-13, 63% consist of 9 timed procedures, 37% have a widespread presence of Hüseyini, 71% runner style is common, and melodies are suitable for music education.

Key words: Antalya, Turkish Folk Music, Music Education, Analysis.

1.GİRİŞ

Halk müziği, bir toplumun kültürünü, yaşam tarzını, duygu, düşünce ve beğenilerinin işlendiği, o toplumu bütün yönleriyle yansıtan sözlü ve sözsüz ezgilerdir. İçerisinde özlem, sevgi, aşk, hüznün gibi duyguları barındıran yiğitlik, mertlik gibi ulusal duygular ile beslenen milli kültür hazinesidir.

“Türk halk müziği, toplumun ortak duygu ve düşüncelerini yalın, samimi, coşkulu ve içli ezgilerle anlatan köklü bir müzik sanatıdır. Türk halkının zevkle dinlediği bu müzik, doğal ve sosyal olayları, acı, sevgi, özlem ve gurbet gibi ortak duyguları, insanımızın mertlik ve kahramanlık gibi ulusal özelliğini, tarihî olayları konu alan büyük bir kültür hazinesidir. Türk insanının tüm yaşantısını halk müziğimizde, özellikle onun sözlü biçimi olan türkülerimizde görmek mümkündür. Oluşumunda hiçbir sanat endişesi taşımayıp yalnızca duygu, düşünce ve yaşantı ürünü olarak ortaya çıkan Türk halk müziği, ritim yönünden çok zengin, ezgisel açıdan ise oldukça renklidir. Tarihi çok eskilere dayanır. Türk insanının çağlar boyunca kendi kendine ürettiği, geleneklerini sürdürdüğü anonim karakterli soylu bir müziktir. Yöresel özellikleri açısından oldukça zenginlik ve çeşitlilik gösterir. Her bakımdan Anadolu halkının ruhunu anlatan köklü bir halk sanatıdır. Ancak, Türk halk müziği denince onu sadece Anadolu coğrafyasıyla sınırlandırmak doğru olmaz. Yasadıkları ülke ve bölge neresi olursa olsun oluşturulan bu eserlerin tek sahibi Türk insanıdır” (Yener, 2006: 30).

Kültür aktarıcısı, taşıyıcısı olarak da nitelendirebileceğimiz bir halk türküsünde yaşadığı yöreye özgü kültürel ve tarihsel olayların, gelenek-görenek ve inançların, o toplumun temel yaşam özelliklerinin etkisini hissetmek mümkündür.

Anadolu'nun kültürel zenginliğinden doğan halk ezgilerinin araştırılıp incelenmesi ve müzik eğitim anlayışının farklı basamaklarında faydalanılması üzerine birçok akademik çalışmalar yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir. Antalya yöresi gerek tarihsel geçmişi gerekse de yöre halkının kültürel çeşitliliğinden doğan mirasın araştırılıp incelenmesi, gelecek nesillere aktarılması açısından oldukça önemli konu başlıkları olarak ortaya çıkmaktadır. "Ülkemiz müzik kültüründe çok önemli ve büyük bir yere sahip geleneksel halk müziğimizin, müzik eğitiminin bütün boyutlarında yeterince ve doğru bir şekilde kullanılması ve yer alması için Türk halk müziğinin ve çalgılarının kullanım olanaklarını geliştirerek, destekleyerek ve tanıtarak, kapsamlı ve düzeyli bir müzik politikasının ortaya konulmasının gerekliliği dile getirilmektedir" (Özdek, 2012:30).

Bu çalışma ile, gerekli literatür ve kaynak taraması yapılarak, tespit edilen 86 adet Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzikal ve edebi analizi yapmak, bu eserlerin müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumları incelemek, bu yönde yapılacak olan çalışmalara bir katkı, örnek ve kaynak teşkil etmesi öngörülmektedir.

Teke yöresinin bir bölümünü kapsayan Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin araştırılıp irdelenmesi, yöre türkülerinin müzik eğitiminin çeşitli basamaklarında, mesleki, genel ve özengen müzik eğitimine materyal olabileceği düşünülmektedir.

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzik eğitiminin her basamağında kullanıma müsait olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple Antalya yöresi halk ezgilerinin edebi ve müzikal analizi yapılması ve müzik eğitiminde hangi kademelerinde kullanılması, kültürün aktarılmasında nasıl bir yol-yöntem izlenmesi konusu önem arz etmektedir.

Bütün bu tespitler doğrultusunda bu çalışmada "Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzikal-edebi sonuçları ve eğitim müziğinde kullanılabilirlik durumları nasıldır?" sorusuna cevap aranacaktır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma ile 86 adet Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzikal ve edebi incelemesi ve bu eserlerin müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumları incelenerek, bu yönde yapılacak araştırmalara bir katkı, örnek ve kaynak teşkil etmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin yöre kültürünün yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması için uygun olan müzik eğitim kademelerinin müfredatına katkı yapması hedeflenmektedir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Yapılan literatür çalışması neticesinde Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzikal ve edebi analizi üzerine herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma ile yöre ezgilerinin gelecek nesillere aktarılması, ülkemiz müzik eğitiminin farklı tür ve basamaklarında kullanılabilmesi müzik kültürü ve eğitimi açısından oldukça önemlidir.

1.3. Varsayımlar

Bu araştırmada; kaynakların geçerli ve güvenilir olduğu, araştırmanın modelinin araştırmanın konusuna ve problemin çözümüne uygun olduğu, araştırma sırasında ulaşılan yazılı kaynakların bilimsel gerçekliklerini yansıttığı, görüşme yapılan kişi ve kurumların bilgi paylaşımında samimi, içten ve gerçekçi davrandıkları varsayılmıştır.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma TRT repertuarında kayıtlı olan 53 Antalya yöresi Türk halk müziği ezgileri ile literatür ve kaynak taraması yapılarak bulunan, yörede bilip icra edilen TRT repertuarında olmayan 33 Antalya yöresi Türk halk müziği ezgileri ile sınırlıdır. Antalya ili içinde bulunan Akseki, Elmalı, Finike, İbradı, Kaş, Kalkan, Korkuteli, Kumluca ve Serik ilçeleri ile Antalya merkez türküleri ile sınırlıdır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Antalya İli Tarihsel Gelişimi Sosyo-Ekonomik Yapısı

Antalya ili Türkiye'nin güneybatısında bulunan, güneyinde Akdeniz ve kuzeyinde denize paralel uzanan Toroslar ile çevrili olup, doğusunda İçel (Mersin), Karaman ve Konya, kuzeyinde Isparta ve Burdur, batısında Muğla illeri ile komşudur. İklimi, verimli toprak yapısı, zengin bitki örtüsü, Akdeniz'e olan uzun kıyı şeridiyle paleolitik dönemden günümüze kadar insanoğlunun önemli yerleşim alanlarından biri olmuştur. "Antalya'nın insanlık tarihi paleolitik döneme kadar dayanmakta olup, Türkiye'deki bu çağa ait en önemli kalıntılara sahip yerdir" (Umar, 1982; 2).

Antalya yöresi halkı geçimini tarım, hayvancılık, turizm ve dış ticaret ile sağlamaktadır. Birçok yönden komşu illerine göre gelişmiş olması, çevre il ve ilçelerden sürekli göç alan bir kent haline geldiği görülmektedir. Bu göçler, Antalya'nın bir kültür hazinesi olmasını sağlamıştır. Bu birikimin getirdiği iletişim-etkileşim ise müzik, giyim-kuşam, oyunlar vb. gibi kültürel zenginliği oluşturmuştur.

Bulunduğu bölgeye "Teke Bölgesi" adı verilen Antalya'nın komşu illeri ile benzer kültürel özellikler gösterir. Yörük yaşamının ve iskanının yoğun olduğu bu bölgede yazın yaylada kışın da sahilde, konar-göçer yaşamının etkisiyle, sosyal ve kültürel kimlikler iç içe geçmiş bir yapı sergilemektedir.

2.2. Antalya Halk Oyunlarının Karakteristik Yapısı

Antalya yöresi halk oyunları, komşu illeri olan Burdur, Isparta, Muğla ve İçel yörelerinde de oynanan "Teke Folkloru" adı altında toplanmaktadır. Yörenin halk müziğinde olduğu gibi halk oyunlarında da Teke ve Zeybek kültürünün ağır bastığı söylenebilir. Yörüklerin ilkbahar aylarında yaylaya göçü ve sonbahar aylarında tekrar sahil ovalarında kışlamak üzere dönmeleri, yöre oyununa ritmik bir yapı getirmiş ve o yöre folklorunda söz sahibi olduğunu söylemek mümkündür. Günümüzde kırsal kesimlerinde yaşayan halkın büyük bir bölümünü yerleşik yörükler oluşturmaktadır. Bu nedenle yörüklerin doğal yaşama olan tutkuları türkülerine ve folkloruna yansımış; hayvan adları, bitki adları türkülerde sık sık görülmektedir. "Antalya yöresi türkülerinde 30 farklı bitki, 14 farklı hayvan, 13 farklı kadın, 12 farklı erkek ve 14 farklı yer (il, ilçe, köy) motifine rastlanmıştır" (Gök, 2013; 96).

Yörede Zeybek oyunlarının yanında, dinsel içerikli oynanan Sema ve Bengi oyunları, Antalya'nın Alanya, Gazipaşa ve Elmalı dolaylarında, dağ köylerindeki yürükler tarafından oynandığı bilinmektedir.

2.3. Antalya Yöresinde Kullanılan Türk Halk Müziği Çalgıları

Antalya yöresinde kullanılan halk çalgılarının incelemesine ilişkin saha araştırması bulguları aşağıda verilmiştir. Anadolu'nun her köşesinde yaygın olarak kullanılan yaylı çalgılar, üflemeli çalgılar ve telli çalgılar türleri yöremizde de görülmektedir. Buna göre yörede en çok kullanılan çalgılar, telli çalgılardan bağlama ve ailesi, üflemeli çalgılardan sipsi, kaval (dilli-dilsiz) ve zurna, vurmali çalgılardan davul, tef, zilli maşa ve kaşık, yaylı çalgılardan ise kemane kullanıldığı görülmüştür. Bölgede sipsi, kemane ve üç telli enstrümanlarına ilginin çok yüksek olduğu söylenilebilir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada, Antalya ilinin tarihsel gelişimi sosyo-kültürel yapısı, yöre halk oyunlarının karakteristiği ve yörede kullanılan THM çalgıları ele alınırken, bu konuyla ilgili daha önce yapılmış çalışmalar “kaynak tarama” yöntemiyle incelenmiştir. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2017: 77).

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzikal analizi yapılırken yine “kaynak tarama” yapılmış, türkülerin makam özellikleri ve usul yönünden incelenmesinde kullanılan sesler, dörtlük, sekizlik ve onaltılık nota değerleri ölçü alınarak grafik üzerinde rakamsal ifadeler ile gösterilmiş, Türk Makam Müziği kuramı içerisindeki makamlardan hangisinin ya da hangilerinin içerisinde gerçekleştiği ifade edilmiştir.

Türkülerin sözleri incelenerek hece ölçüleri sayılmış ve hangi hece ölçüsüne, nazım birimine ve uyak düzenine nasıl uygun yazıldığı belirlenmiştir. Türkülerde kullanılan notaların ses genişliği ve en çok kullanılan sesler belirtilmiştir. Türkülerin hangi makam ile kısmen ya da tamamen örtüştürdüğü gösterilmiş. Türkülerin eğitim kademelerine göre uygunluğu hakkında öngörülerde bulunulmuştur.

3.2. Araştırma Verilerinin Toplanması ve Çözümlemesi

Bu araştırmanın yürütülmesinde literatür taraması ve betimsel durum analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma için, Antalya ilindeki kütüphane ve kültür müdürlükleri gibi basılı kaynakların bulunduğu kurumlara gidilmiş, konuya yönelik kaynaklar için dijital ortam taranmış, Denizli, Kütahya, Kerkük, Erzurum, Kırıkkale, Bursa, Kayseri, Sivas (Şarkışla), Nevşehir, Hatay, Samsun, Diyarbakır yöreleri için yapılan makale, bildiri ve lisansüstü çalışmalar incelenmiştir.

“Betimsel araştırmalar mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamaya çalışan, olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimleyen araştırmalardır” (Kaptan, 1995: 59).

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Ses Genişliğine Göre Dağılımı

Yapılan araştırmalar sonucunda 86 adet Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin ses genişlikleri Tablo-1’de yer almaktadır.

Tablo- 1. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Ses Genişliğine Göre Dağılımı

5’li Ses Genişliğine Sahip Türküler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hasanım 2. Hayriye’ye Mendil Verdim Almadı 3. Kaya Dibi 4. Kumluca Barut Dumanı 5. Kumluca Kadın Oyunu
6’lı Ses Genişliğine Sahip Türküler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Çek Gemici Gemileri 2. Şu Maşatın Beleni
7’li Ses Genişliğine Sahip Türküler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Al Devesi Mor Köşekli 2. Anamasın Gedikleri 3. Antalya’nın Mor Üzümlü 4. Ardıç Arasından Gelir 5. Aşa’nın Elinde Makas Kınalar 6. Bahçalarda Mor Meni 7. Cigaramı İnce Sar 8. Derenin Başındayım 9. Estirir Oğlan Estirir 10. Evlerinin Önü İğde Dalları 11. Fesliyenin Bir Budağı Mavidir 12. Gidiyorum Yaylaya 13. Gine Ak Yokuşu Duman Bürüdü 14. Hoplalli Yalelli 15. Menevşeli 16. Sinanoğlu Gule Yapar Daşınan 17. Şu Maşatın Kızları 18. Yayla Düzü (Sektirme) 19. Yaylılarda Olur Geyik Teknesi 20. Zandalya Getirin
8’li Ses Genişliğine Sahip Türküler	<ol style="list-style-type: none"> 1. A Kızım Sana Potin Alayım Mı? 2. Adelle’nin Köprüsü Taştan 3. Alanya Hacıbekri Zeybeği 4. Antalya Ağır Zeybek (Antalya Zeybeği) 5. Antalya’nın Gülleri Var 6. Aşanın Evinde 7. Bahçemizin Gülleri 8. Ben Beyimi Uyandırdım (Ramazan Türküsü) 9. Birini Yavrum Birini 10. Budarım Bağlar Budarım 11. Bugün Hava Pularık (Bas Bas Zeybeği) 12. Cepkenimi Al İsterim 13. Çekemedim Akça Kızın Göçünü 14. Çöğre Ağacında Biter Mi Korum 15. Ev Yaptırdım Babandan 16. Kadın Zeybeği – Oyun Havası

	<ol style="list-style-type: none"> 17. Kalkan İle Kapı Taşın Arası 18. Kızın Adı Dudu 19. Osman'ımın Tesbihi 20. Ötmede Dugguk 21. Taştan Taşa Gezerim 22. Toronların Alt Yanı Dere
9'lu Ses Genişliğine Sahip Türküler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adille'min Üç Boncuklu Hasırı 2. Ak Belenden De Aşağı Zeytin Tarlası 3. Ak Çeşmeden Sular İçtim Kanmadım 4. Alanya Has Bahçe Zeybeği 5. Antalya Zeybeği- 1 6. Antalya Zeybeği- 2 7. Atina Zeybeği 8. Bir Kilo Kestaneyi Aldım Elliye 9. Bir Taş Attım Darabaya 10. Bozova Zeybeği 11. Cezayir'in Yüksek Olur Evleri 12. Çaya Vardım Çaylarım 13. Gar Mı Da Yağmış Şu Yaylanın Düzüne 14. Hapishane Zeybeği 15. Karşiki Yayla Ne Güzel Yayla 16. Komşunun Adı 17. Kumluca Cepken Zeybeği 18. Şu Karşıdan Yar Geliyor 19. Testi Doldurdum Çaydan 20. Tek Zeybek
10'lu Ses Genişliğine Sahip Türküler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aşamadım Hacı Hasan Belini 2. Badem Ağacı Zeybeği 3. Çay Başına Bostan Ektim 4. Çay Benim Çeşme Benim 5. Dinar Yolu 6. Erenler Yaylasında 7. Gökte Yıldız Yüzetmiş 8. Kaleden İndim Düze 9. Kara Kabak Kökeni 10. Kızılıklar Çiçek Açtı 11. Korkuteli'li Halit Efe Zeybeği 12. Oba Zeybeği 13. Osman Efem İnip Gelir İnişten
11'li Ses Genişliğine Sahip Türküler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Meşelidir Enginde Dağlar Meşeli 2. Samah 3. Serik Serenler
12'li Ses Genişliğine Sahip Türküler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Altındadır Kapısının Eşiği

Grafik- 1. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Ses Genişliği Dağılımı

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin ses genişliği dağılım grafiği Grafik-1 incelendiğinde; en çok %26'lık oranla 8'li ses genişliğinin kullanıldığını söylemek mümkündür. Bunu %23'lük oranla 9'lu ve 7'li aralık, %15'lik oranla 10'lu aralık, %6'lık oranla 5'li aralık, %4'lik oranla ise 11'li aralık, %1'lik oranla 12'li aralık takip etmektedir. Ayrıca bir oktav üzeri ses genliğine sahip türkülerin toplamda %43 orana sahip olduğu görülmektedir. Bu durum Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin %43'lük kısmının ilköğretim kademesindeki öğrenciler için uygun olmayacağı, daha çok mesleki eğitim verilen güzel sanatlar liselerinde, üniversitelerin güzel sanatlar fakültesi müzik ve çalgı ana sanat dallarında, eğitim fakültelerinin müzik eğitimi ana bilim dallarında ve devlet konservatuarlarında kullanılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

4.2. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinde Kullanılan Usuller

Yapılan araştırmalar sonucunda 86 adet Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin ses usul dağılımı Tablo-2'de yer almaktadır.

Tablo- 2. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinde Kullanılan Usuller

Usul	Türkü Adı
2/4'lük	1. Bir Taş Attım Darabaya (Oyun Havası) 2. Gar Mı Da Yağmış Şu Yaylanı Düzüne 3. Hayriye'ye Mendil Verdim Almadı 4. Meşelidir Enginde Dağlar Meşeli
	1. A Kızım Sana Potin Alayım Mı? 2. Ak Belenden De Aşağı Zeytin Tarlası 3. Antalya'nın Gülleri 4. Aşamadım Hacı Hasan Belini 5. Aşa'nın Elinde Makas Kınalar 6. Aşanın Evinde 7. Atina Zeybeği

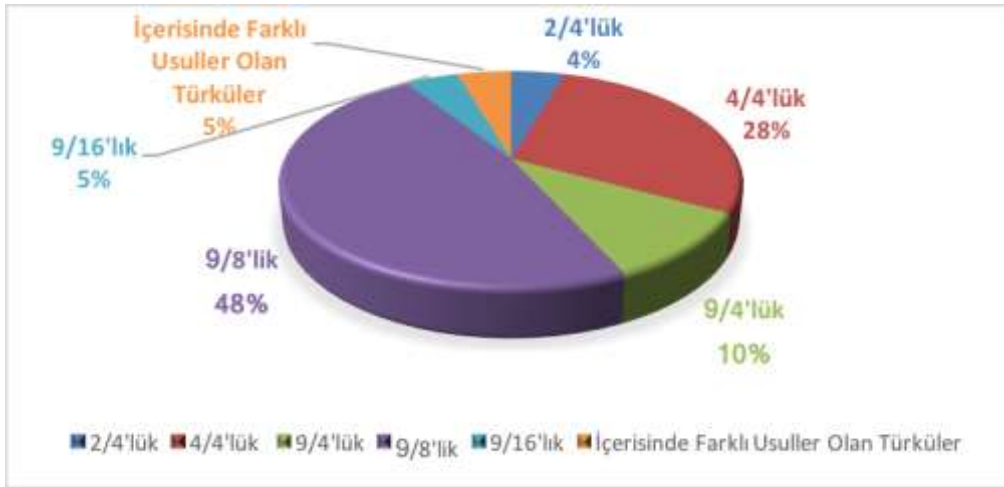

4/4'lük	<ol style="list-style-type: none"> 8. Bir Kilo Kestaneyi Aldım Elliye 9. Cezayir'in Yüksek Olur Evleri 10. Cıgaramı İnce Sar 11. Çekemedim Akça Kızın Göçünü 12. Çöğre Ağacında Biter Mi Korum 13. Dinar Yolu 14. Kaleden İndim Düze 15. Kalkan İle Kapı Taşın Arası 16. Kara Kabak Kökeni 17. Kaya Dibi 18. Komşunu Adı 19. Menevşeli 20. Ötmede Dugguk 21. Şu Maşat'ın Beleni 22. Şu Maşat'ın Kızları 23. Yaylılarda Olur Geyik Teknesi
9/4'lük	<ol style="list-style-type: none"> 1. Altındadır Kapısının Eşiği 2. Antalya Ağır Zeybek 3. Antalya Zeybeği- 1 4. Ak Çeşmeden Sular İçtin Kanmadım (Sinanoğlu Zeybeği) 5. Badem Ağacı Zeybeği 6. Bozova Zeybeği 7. Bugün Hava Pusarik (Bas Bas Zeybeği) 8. Çaya Vardım Çaylarım 9. Korkuteli'li Halit Efe Zeybeği
9/8'lik	<ol style="list-style-type: none"> 1. Al Devesi Mor Köşekli 2. Alanya Hacıbekri Zeybeği 3. Alanya Has Bahçe Zeybeği 4. Antalya'nın Mor Üzümlü 5. Ardıç Arasından Gelir 6. Bahçemizin Gülleri 7. Ben Beyimi Uyandırdım (Ramazan Türküsü) 8. Birini Yavrum Birini 9. Budarım Bağlar Budarım 10. Cepkenimi Al İsterim 11. Çay Başına Bostan Ektim 12. Çek Gemici Gemileri 13. Erenler Yaylasında 14. Estirir Oğlan Estirir 15. Ev Yaptırdım Dabandan 16. Evlerinin Önü İğde Dalları 17. Fesliyenin Bir Budağı Mavidir 18. Gidiyorum Yaylaya 19. Gine Ak Yokuşu Duman Bürüdü 20. Hapishane Zeybeği 21. Hasanım 22. Hopyelli Yalelli 23. Kadın Zeybeği – Oyun Havası 24. Karşiki Yayla Ne Güzel Yayla

	<ol style="list-style-type: none"> 25. Kızılıklar Çiçek Açtı 26. Kızın Adı Dudu 27. Kumluca Barut Dumanı 28. Kumluca Cepken Zeybeği 29. Kumluca Kadım Oyunu 30. Oba Zeybeği 31. Osman Efem İnip Gelir İnişten 32. Osman'ımın Tesbihi 33. Samah 34. Serik Serenler 35. Sinanoğlu Gule Yapar Daşilen 36. Şu Karşıdan Yar Geliyor 37. Taştan Taşa Gezerim 38. Tek Zeybek 39. Testi Doldurdum Çaydan 40. Toronların Altı Dere 41. Yayla Düzü (Sektirme) 42. Zandalıya Getirin
9/16'lık	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adelle'nin Köprüsü Taştan 2. Anamas'ın Gedikleri 3. Bahçalarda Mor Meni 4. Derenin Başındayım
İçerisinde farklı usuller olan türküler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adilemin Üç Boncuklu Hasır 2. Antalya Zeybeği 3. Çay Benim Çeşme Benim 4. Gökte Yıldız Yüzaltmış

Tablo-2 incelendiğinde Antalya yöresi Türk Halk müziği ezgilerinde 2/4'lük, 4/4'lük, 9/4'lük, 9/8'lik ve 9/16'lık usullerin kullanıldıkları görülmektedir.

Grafik- 2. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Usul Dağılımı

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinde kullanılan usullere ilişkin Grafik 2 incelendiğinde; %48'lik oranla 9/8'lik usul, %28'lik oranla 4/4'lük usul, %10'luk oranla 9/4'lük

usul, %5'lik oranla 9/16'lık usul, %4'lük oranla 2/4'lük usul ve %5'lik oranla içerisinde farklı usul yapılarından oluşan usul dağılımı görülmektedir. Bu usullerden ise yüzde 48'lik oranla 9/8'lik usul yapısının çoğunlukta olduğunu görmekteyiz.

Teke ve Zeybek müzik kültüründe 9 zamanlı usul yapısının, yöre türkülerinde kullanıldığı bilinmektedir. Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinde 9 zamanlı usul yapısının %63'lük oranla kullanıldığı Grafik-2'de görülmektedir. Dolayısıyla Teke ve Zeybek müzik kültürünün, Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinde etkili olduğu söylenebilir.

4.3. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinde Karşılaşılan Makamlar

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin makam dağılımı Tablo 3'de yer almaktadır.

Tablo- 3. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinde Karşılaşılan Makamlar

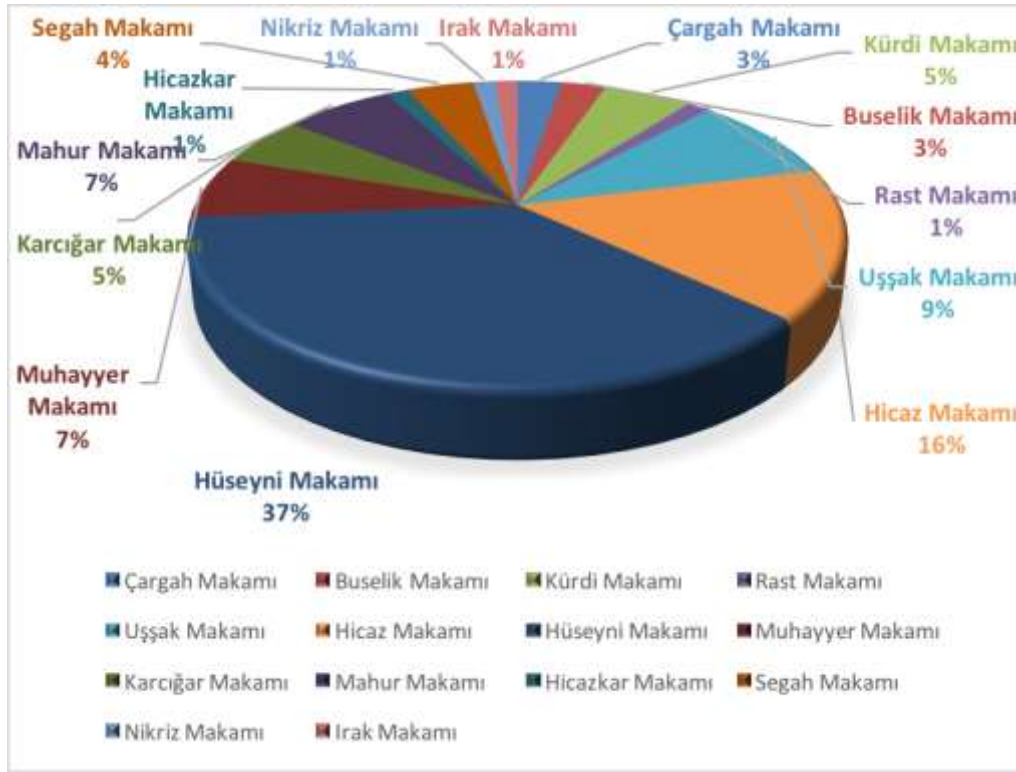
Makam Adı	Türkü Adı
Çargâh Makamı	1. Hasanım 2. Kumluca Kadın Oyunu
Buselik Makamı	1. Adelle'nin Köprüsü Taştan 2. Bahçemizin Gülleri
Kürdi Makamı	1. Çek Gemici Gemileri 2. Çöğre Ağacında Biter Mi Korum 3. Derenin Başındayım 4. Kalkan İle Kapı Taşın Arası
Rast Makamı	1. Kızın Adı Dudu
Uşşak Makamı	1. Aşanın Evinde 2. Ben Beyimi Uyandırdım (Ramazan Türküsü) 3. Cepkenimi Al İsterim 4. Çay Başına Bostan Ektim 5. Gine Ak Yokuşu Duman Bürüdü 6. Hayriye'ye Mendil Verdim Almadı 7. Şu Maşat'ın Beleni
Hicaz Ailesi	Hicaz Makamı 1. Evlerinin Önü İğde Dalları 2. Gökte Yıldız Yüztatmış 3. Testi Doldurdum Çaydan
	Hicaz Uzzal Makamı 1. Ak Çeşmeden Sular İçtin Kanmadım (Sinanoğlu Zeybeği) 2. Antalya'nın Gülleri Var 3. Bozova Zeybeği 4. Ev Yaptırdım Dabandan 5. Gidiyorum Yaylaya 6. Sinanoğlu Gule Yapar Daşilen 7. Yayıllarda Olur Geyik Teknesi
	Hicaz Humayun Makamı 1. Korkuteli'li Halit Efe Zeybeği 2. Oba Zeybeği
Hüseyni Makamı	1. Adilemin Üç Boncuklu Hasırı 2. Ak Belenden De Aşağı Zeytin Tarlası

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Al Devesi Mor Köşekli 4. Alanya Hacıbekri Zeybeği 5. Anamas'ın Gedikleri 6. Antalya'nın Mor Üzümlü 7. Aşamadım Hacı Hasan Belini 8. Badem Ağacı Zeybeği 9. Bahçalarda Mor Meni 10. Bir Kilo Kestaneyi Aldım Elliye 11. Birini Yavrum Birini 12. Budarım Bağlar Budarım 13. Cezayir'in Yüksek Olur Evleri 14. Estirir Oğlan Estirir 15. Fesliyenin Bir Budağı Mavidir 16. Gar Mı Da Yağmış Şu Yaylanı Düzüne 17. Hapishane Zeybeği 18. Karşiki Yayla Ne Güzel Yayla 19. Komşunu Adı 20. Osman Efem İnip Gelir İnişten 21. Osman'ımın Tesbihi 22. Ötmede Dugguk 23. Samah 24. Serik Serenler 25. Şu Maşat'ın Kızları 26. Tek Zeybek 27. Toronların Alt Yanı Dere 28. Yayla Düzü (Sektirme)
Muhayyer Makamı	<ol style="list-style-type: none"> 1. Çay Benim Çeşme Benim 2. Kaleden İndim Düze 3. Kara Kabak Kökeni 4. Kızılıklar Çiçek Açtı 5. Meşelidir Enginde Dağlar Meşeli
Karcıgar Makamı	<ol style="list-style-type: none"> 1. A Kızım Sana Potin Alayım Mı? 2. Erenler Yaylasında 3. Kumluca Cepken Zeybeği 4. Zandalya Getirin
Mahur Makamı	<ol style="list-style-type: none"> 1. Antalya Ağır Zeybek 2. Atina Zeybeği 3. Bugün Hava Pularık 4. Çekemedim Akça Kızın Göçünü 5. Dinar Yolu
Hicazkar Makamı	<ol style="list-style-type: none"> 1. Altındadır Kapısının Eşiği
Segâh Makamı	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bir Taş Attım Darabaya (Oyun Havası) 2. Cigaramı İnce Sar 3. Çaya Vardım Çaylarım
Nikriz Makamı	<ol style="list-style-type: none"> 1. Şu Karşıdan Yar Geliyor
Irak Makamı	<ol style="list-style-type: none"> 1. Antalya Zeybeği- 2

Tablo 3 incelendiğinde 86 adet Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin 15 adet makam ile örtüştüğü görülmektedir. Bunlar; çargâh, buselik, kürdi, rast, uşşak, hicaz ailesinden hicaz, hicaz hümayun ve hicaz uzzal, hüseyini, muhayyer, karcıgar, mahur, hicazkar, segâh ve

nikriz makamlarıdır. Türküler söz konusu makamlara bire bir bağlı kalmayıp kendilerine özgü seyretmektedirler. Bazı türküler ise makamın bütün seslerinde değil birkaç sesinde seyretmektedir.

Grafik- 3. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinde Karşılaşılan Makamlar Dağılımı

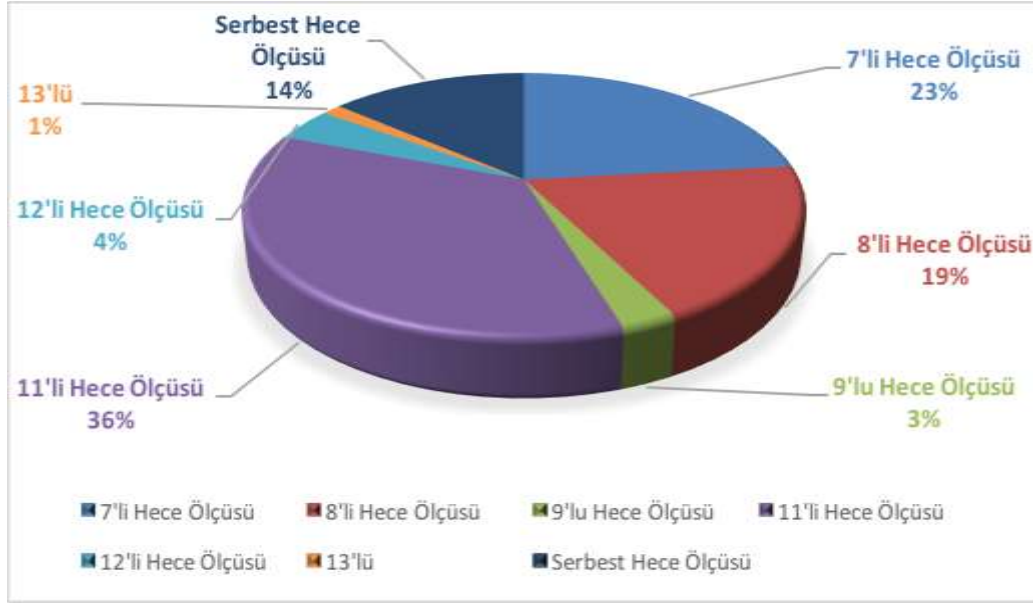

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin makamlarına ilişkin Grafik 3 incelendiğinde; %37'lik oranla hüseyini makamı, %16'lık oranla hicaz makamı, %9'luk oranla uşşak makamı, %7'lik oranla mahur ve muhayyer makamı, %5'lik oranla karcıgar ve kürdi makamı, %4'lük oranla segâh makamı, %3'lük oranla çargâh ve buselik makamı ve %1'lik oranla rast, hicazkar, nikriz ve Irak makamı olarak dağılımın gerçekleştiği görülmektedir. Bu makamlardan ise en çok hüseyini makamının çoğunlukta olduğunu görmekteyiz.

4.4. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Hece Ölçülerine Göre Dağılımı

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin hece ölçülerine göre dağılımı Grafik-4'de yer almaktadır.

Grafik- 4. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Hece Ölçülerine Göre Dağılımı

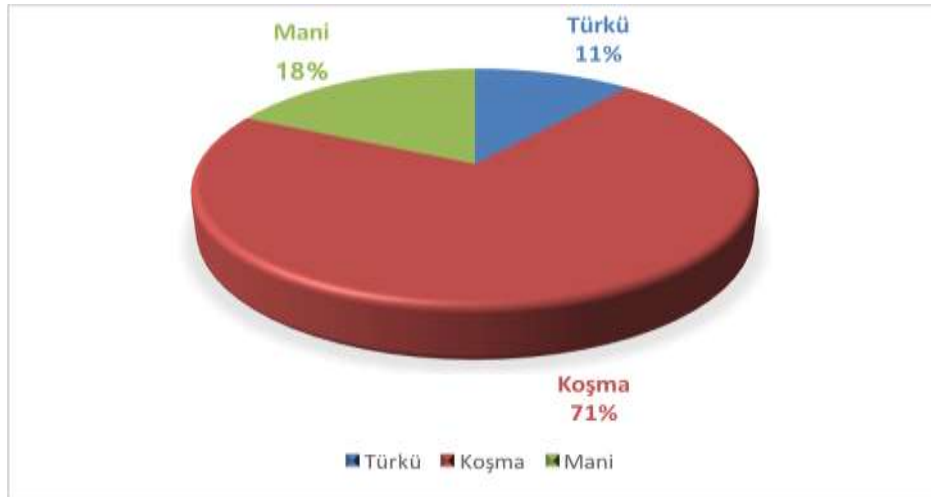

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin hece ölçülerine göre dağılım grafiği Grafik-4 incelendiğinde; 86 türküde yapılan bu tasnife göre Antalya türkülerinin %36'lık oranla 11'li hece ölçüsü, %23'lük oranla 7'li hece ölçüsü, %19'lük oranla 8'li hece ölçüsü, %14'lük oranla serbest hece ölçüsü, %4'lük oranla 12'li hece ölçüsü, %3'lük oranla 9'lu hece ölçüsü ve %1'lik oranla 13'lü hece ölçüsünün kullandığı görülmektedir.

4.5. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin nazım şekillerine göre dağılımı Grafik-5'de yer almaktadır.

Grafik- 5. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Nazım Şekillerine Göre Dağılımı

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin nazım şekillerine göre dağılım grafiği Grafik-5 incelendiğinde; 86 türküde yapılan bu tasnife göre Antalya türkülerinin %71'lik oranla koşma, %18'lik oranla mâni, %11'lik oranla türkü nazım şekli kullandığı görülmektedir.

4.6. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Konularına Göre ve Sözlü-Sözsüz Dağılımları

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin konularına göre dağılımı Tablo-4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Konularına Göre ve Sözlü-Sözsüz Dağılımı

Türkü Adı	Konular						Sözlü	Sözsüz	Uzun Hava	Kırık Hava
	Sevgi	Yığıtlık	Dilek İstek	Dert Keder	Doğa	Gurbet				
A Kızım Sana Potin Alayım Mı?			X				X			X
Adelle'nin Köprüsü Taştan	X		X				X			X
Adile'min Üç Boncuklu Hasır	X		X	X			X			X
Akbelenden Aşağı Zeytin Tarlası	X						X			X
Ak Çeşmeden Sular İçtim Kanmadım (Sinanoğlu Zeybeği)		X					X			X
Al Devesi Mor Köşekli	X			X			X			X
Alanya Hacıbekri Zeybeği								X		X
Alanya Has Bahçe Zeybeği								X		X
Altındadır Kapısının Eşiği	X			X			X			X
Anamas'ın Gedikleri	X						X			X
Antalya Ağır Zeybek								X		X
Antalya Zeybeği- 1								X		X
Antalya Zeybeği- 2								X		X
Antalya'nın Gülleri	X						X			X
Antalya'nın Mor Üzümlü	X						X			X
Ardıç Arasından Gelir							X			X

Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzikal-Edebi Analizi ve Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliğinin İncelenmesi

Aşamadım Hacı Hasan Belini				X			X			X
Aşa'nın Elinde Makas Kınalar	X						X			X
Aşa'nın Evinde	X						X			X
Atina Zeybeği			X				X			X
Badem Ağacı Zeybeği			X				X			X
Bahçalarda Mor Meni	X						X			X
Bahçemizin Gülleri	X						X			X
Ben Beyimi Uyandırdım (Ramazan Türküsü)		X					X			X
Bir Kilo Kestaneyi Aldım Elliye	X						X			X
Bir Taş Attım Darabaya (Oyun Havası)	X						X			X
Birini Yavrum Birini	X						X			X
Bozova Zeybeği		X					X			X
Budarım Bağlar Budarım	X						X			X
Bugün Hava Pusarik	X				X		X			X
Çay Başına Bostan Ektim	X						X			X
Çay Benim Çeşme Benim	X						X			X
Çaya Vardım Çaylarım					X		X			X
Çek Gemici Gemileri	X						X			X
Çekemedim Akça Kızın Göçünü	X						X			X
Cepkenimi Al İsterim	X		X				X			X
Cezayir'in Yüksek Olur Evleri	X						X			X
Cıgaramı İnce Sar	X			X			X			X
Çöğre Ağacında Biter Mi Korum				X			X			X
Derenin Başındayım	X		X				X			X
Dinar Yolu				X						
Erende Yaylasında	X				X					
Estirir Oğlan Estirir				X			X			X

Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzikal-Edebi Analizi ve Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliğinin İncelenmesi

Evlerinin Önü İğde Dalları				X			X			X
Ev Yaptırdım Dabandan	X		X				X			X
Fesliğin Bir Budağı Mavidir				X			X			X
Gar Mı Da Yağmış Şu Yayla Düzüne				X			X			X
Gidiyorum Yaylaya	X			X			X			X
Gine Ak Yokuşu Duman Bürüdü				X			X			X
Gökte Yıldız Yüzatmış	X						X			X
Hapishane Zeybeği		X						X		X
Hasanım		X			X		X			X
Hayriye'ye Mendil Verdim Almadı				X			X			X
Hoplelli Yalelli			X				X			X
Kadın Zeybeği – Oyun Havası								X		X
Kaleden İndim Düze				X			X			X
Kalkan İle Kapı Taşın Arası				X			X			X
Kara Kabak Kökeni	X			X			X			X
Karşiki Yayla Ne Güzel Yayla				X			X			X
Kaya Dibi	X						X			X
Kızılıklar Çiçek Açtı	X						X			X
Kızın Adı Dudu	X						X			X
Komşunun Adı						X	X			X
Korkuteli'li Halit Efe Zeybeği								X		X
Kumluca Barut Dumanı								X		X
Kumluca Cepken Zeybeği								X		X
Kumluca Kadın Oyunu								X		X
Meneşeli	X						X			X
Meşelidir Enginde Dağlar Meşeli						X	X			X
Oba Zeybeği								X		X
Osman Efem İnip Gelir İnişten		X					X			X
Osman'ımın Tespihi		X					X			X
Ötmede Dugguk				X			X			X

Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzikal-Edebi Analizi ve Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliğinin İncelenmesi

Samah					X	X			X
Serik Serenler		X				X		X	X
Sinanoğlu Gule Yapar Daşilen		X				X			X
Şu Karşıdan Yar Geliyor	X					X			X
Şu Maşatın Beleni	X					X			X
Şu Maşatın Kızları	X					X			X
Taştan Taşa Gezerim	X		X			X			X
Tek Zeybek		X				X			X
Testi Doldurdum Çaydan	X					X			X
Toronların Alt Yanı Dere	X					X			X
Yayla Düzü (Sektirme)	X		X			X			X
Yaylılarda Olur Geyik Teknesi				X		X			X
Zandalya Getirin				X		X			X

787

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin konularına göre ve sözlü-sözsüz dağılımları Tablo 4'e incelendiğinde; araştırmaya alınan 87 adet Antalya ezgilerinin sevgi, yiğitlik, dilek-istek, dert-keder, doğa ve gurbet konularının işlendiği görülmektedir.

Grafik 6. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Konularına Göre Dağılımı

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin konularına göre Grafik-6'te incelendiğinde; araştırmaya alınan ezgilerin %46'sının sevgi, %23'ü dert-keder, %12'sinin dilek-istek, %11'inin yiğitlik, %5 'inin doğa ve %3'ünün gurbet konularının işlendiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Grafik 7. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Sözlü ve Sözsüz Dağılımı

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin sözlü ve sözsüz dağılımları Grafik-7 incelendiğinde; araştırmaya alınan ezgilerin %86'sının sözlü ve %14'ünün sözsüz olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca TRT repertuarına kayıtlı ezgilerin hepsinin sözlü olduğu görülmüştür.

4.7. Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Öğretim Kademesi, Seviye ve Yetenek Durumuna Göre Dağılımı

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumuna ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Elde edilen bulgular ışığında Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin ilköğretim kademesindeki öğrenciler için ses genliği, üslup ve tavır özellikleri, edebi yapı ve içerik olarak ağır olduğu düşünülmektedir. Lise kademesindeki öğrenciler için ise bazı türkülerin notalarının basitleştirmek kaydıyla genel müzik eğitiminde ve güzel sanatlar liselerinde kullanılabilceği öngörülmektedir. Genel anlamda Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin teknik özellikleri dikkate alındığında ülkemizin eğitim kurumlarından; üniversitelerin mesleki eğitim veren müzik bölümlerinde, güzel sanatlar fakültesi müzik bölümü ve çalgı ana sanat dalında ve devlet konservatuvarlarında kullanılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Tablo 5- Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzik Eğitiminde Kullanılabilirlik Durumu

Türkü Adı	Müzik Eğitiminde Kullanılabilirlik		
	İlköğretim	Ortaöğretim	Üniversite
A Kızım Sana Potin Alayım Mı?		X	
Adelle'nin Köprüsü Taştan		X	
Adile'min Üç Boncuklu Hasırı			X
Akbelenden Aşağı Zeytin			X

Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzikal-Edebi Analizi ve Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliğinin İncelenmesi

Tarlası			
Ak Çeşmeden Sular İçtim Kanmadım (Sinanoğlu Zeybeği)			X
Al Devesi Mor Köşekli			X
Alanya Hacıbekri Zeybeği			X
Alanya Has Bahçe Zeybeği			X
Altındadır Kapısının Eşiği			X
Anamas'ın Gedikleri		X	
Antalya Ağır Zeybek			X
Antalya Zeybeği- 1			X
Antalya Zeybeği- 2			X
Antalya'nın Gülleri		X	
Antalya'nın Mor Üzümlü		X	
Ardıç Arasından Gelir			X
Aşamadım Hacı Hasan Belini			X
Aşa'nın Elinde Makas Kınalar		X	
Aşa'nın Evinde		X	
Atina Zeybeği			X
Badem Ağacı Zeybeği			X
Bahçalarda Mor Meni	X		
Bahçemizin Gülleri	X		
Ben Beyimi Uyandırdım (Ramazan Türküsü)		X	
Bir Kilo Kestaneyi Aldım Elliye			X
Bir Taş Attım Darabaya (Oyun Havası)			X
Birini Yavrum Birini		X	
Bozova Zeybeği			X
Budarım Bağlar Budarım		X	
Bugün Hava Pusarik			X
Çay Başına Bostan Ektim			X
Çay Benim Çeşme Benim			X
Çaya Vardım Çaylarım			X
Çek Gemici Gemileri	X		
Çekemedim Akça Kızın Göçünü			X
Cepkenimi Al İsterim			X
Cezayir'in Yüksek Olur Evleri			X
Cıgaramı İnce Sar		X	
Çöğre Ağacında Biter Mi Korum			X
Derenin Başındayım		X	
Dinar Yolu			X

Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzikal-Edebi Analizi ve Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliğinin İncelenmesi

Erende Yaylasında			X
Estirir Oğlan Estirir		X	
Evlerinin Önü İğde Dalları			X
Ev Yaptırdım Dabandan		X	
Fesliğin Bir Budağı Mavidir			X
Gar Mı Da Yağmış Şu Yayla Düzüne			X
Gidiyorum Yaylaya		X	
Gine Ak Yokuşu Duman Bürüdü		X	
Gökte Yıldız Yüzetmiş			X
Hapishane Zeybeği			X
Hasanım	X		
Hayriye'ye Mendil Verdim Almadı	X		
Hoplelli Yalelli		X	
Kadın Zeybeği – Oyun Havası			X
Kaleden İndim Düze			X
Kalkan İle Kapı Taşın Arası			X
Kara Kabak Kökeni			X
Karşıkı Yayla Ne Güzel Yayla			X
Kaya Dibi		X	
Kızılıklar Çiçek Açtı			X
Kızın Adı Dudu			X
Komşunun Adı		X	
Korkuteli'li Halit Efe Zeybeği			X
Kumluca Barut Dumanı		X	
Kumluca Cepken Zeybeği			X
Kumluca Kadın Oyunu		X	
Menevşeli	X		
Meşelidir Enginde Dağlar Meşeli			X
Oba Zeybeği			X
Osman Efem İnip Gelir İnişten		X	
Osman'ımın Tespihi		X	
Ötmede Dugguk			X
Samah			X
Serik Serenler			X
Sinanoğlu Gule Yapar Daşilen		X	
Şu Karşıdan Yar Geliyor		X	
Şu Maşatın Beleni	X		
Şu Maşatın Kızları		X	

Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzikal-Edebi Analizi ve Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliğinin İncelenmesi

Taştan Taşa Gezerim	X		
Tek Zeybek			X
Testi Doldurdum Çaydan			X
Toronların Alt Yanı Dere		X	
Yayla Düzü (Sektirme)		X	
Yaylılarda Olur Geyik Teknesi		X	
Zandalya Getirin			X

Grafik- 8- Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzik Eğitiminde Kullanılabilirlik Durumuna İlişkin Dağılımı

Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzik eğitiminde kullanılabilirlik durumuna ilişkin dağılım grafiği Grafik-8 incelendiğinde; yöre ezgilerinin ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite kademelerinde kullanılabilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan incelemeler ışığında 86 adet Antalya ezgilerinin %57'lik oranla üniversite kademesine, %34'lük oranla ortaöğretim kademesine ve %9'luk oranla ilköğretim kademesine uygun olabileceği öngörülmüştür.

5. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Antalya ilinin 86 adet türküsünün müzikal ve edebi analizi yapılmış bu amaçla tarama modeli ve betimleme tekniklerinden yararlanılmıştır. Yapılan analizler ışığında yöre ezgilerinin müzik eğitim kademelerinde kullanılabilirlik durumları yorumlanmıştır. Bölgenin tarihsel gelişimi sosyo-ekonomik yapısı, halk oyunlarının karakteristik yapısı ve yörede kullanılan Türk halk müziği çalgıları açıklanarak, komşusu olan Muğla, Denizli, Burdur ve Isparta illeri ile etkileşimin aşikâr olduğu ve Teke Bölgesi'nin temel taşlarından biri olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında sonuçlar aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin Teke yöresi ve Zeybek müzik kültüründen beslendiği ve bu kültürlerin bir parçası olduğu,
- İncelemeye alınan 86 adet Antalya türkülerinde en dar 5'li, en geniş 12'li ses aralığına sahip olduğu,

- Yöre türkülerinde usul yapısı olarak 9 zamanlı türkülerin ağırlıkta olduğu, 86 tane türkünün 55 tanesinin 9 zamanlı olduğu görülmüştür. Bu bağlamda Teke yöresi ve Zeybek müzik kültür yapısının Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinde etkisi olduğu,
- Yörede türkülerinde 15 adet makam kullanıldığı görülmüştür. Bunlardan hüseyini makamının diğer makamlara göre oranı oldukça fazla (%37) olduğu,
- Antalya yöresi Türk halk müziği ezgileri edebi açıdan incelendiğinde, sözlü yapının genellikle 7'li ve 11'li hece ölçülerinde olduğu tespit edilmiş, yöre türkülerinde koşma, mâni ve türkü yapıları işlendiği,
- Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinde işlenen konular; sevgi, yiğitlik, dilek-istek, dert-keder, doğa ve gurbet olarak belirlendiği,
- Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin ses genişlikleri, ritmik ve melodik yapısı incelendiğinde, ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite kademelerinde öğretiminin uygun olacağı,
- TRT repertuarında bulunan Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin tamamının sözlü olduğu,
- Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin hikayeleri ile ilgili yeterli kaynağa ulaşılamadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

Antalya türkülerinde tespit edilen veriler ve yukarıda sıralanan sonuçlar ışığında şu öneriler sıralanabilir:

- Bu çalışma Antalya yöresi Türk halk müziği ezgileri ile sınırlıdır. Benzer çalışmalar Denizli, Kütahya, Kerkük, Erzurum, Kırıkkale, Bursa, Kayseri, Şarkışla, Nevşehir, Hatay, Samsun ve Diyarbakır yörelerinde yapılmıştır. Türkiye'nin tüm yörelerine ait türkülerinin, bu yöntemle incelenerek, elde edilen sonuçların uzman kişilerden oluşturulacak bir çalışma grubu tarafından birleştirilerek, geleneksel Türk halk müziğinin müzikal dokusunun daha bilimsel temellere dayandırılması,
- Yöre kültürünün tanınmasına katkı sağlaması bakımından TRT'ye ait kurumlar, sanatçılar ve akademisyenler tarafından Antalya yöresinde alan araştırmasının daha fazla yapılması,
- TRT arşivine kayıtlı olmayıp halihazırda yaygın olarak kullanılan Türk halk müziği ezgilerinin TRT repertuarına aktarılması ve yeni türküler aktarılması,
- Derlenen türküler kültürümüzün aktarılması ve yaşatılması amacıyla tescillenmeli, genel, özengen ve mesleki müzik eğitimin farklı basamaklarındaki derslerde kullanılmak üzere sınıflandırılması,
- Antalya yöre sanatçılarına önem verilmeli, bu kaynak kişiler kaybolmadan derleme çalışmaları yapılması,
- TRT repertuarında kayıtlı olmayan Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin büyük çoğunluk olarak kırık hava türünde olup, halk arasında söylenen ve oynanan türkülerdir. Bu ezgilerin kayıt altına alınması ve repertuarda arşivlenmesi,
- Yapılan araştırmalar değerlendirilerek klasik Türk müziğindeki makam tanımları geleneksel Türk halk müziğini kapsayacak biçimde yeniden şekillendirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Gök, Sevilay (2013). Antalya Yöresi Halk Türkülerinde Yer Alan Kültürel Motifler. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(4), 92-97.
- Kaptan, Saim. (1995). Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri. Ankara: Rehber Yayınevi.
- Karasar, Niyazi. (2017). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Özdek, Attila (2012). Ulusal Müzik Eğitiminde Halk Müziğinin Yeri: Türkiye Azerbaycan Örneği, (Doktora Tezi) Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Umar, Bilge. (1982) Türkiye Halkının İlkçağ Tarihi I. İzmir: Ege Üniv Basın-Yayın Yüksek Okulu Yay. 2-3
- Yener, Sabri. (2006). Liseler İçin Müzik Lise 1 Ders Kitabı, İstanbul: Ilıcak Matbaacılık.